

אֶלְדָּנוֹת

כ"ז, אֶלְדִּיוֹן רח"ל

לְעֵלְמֵנוּ עֵבֶת

פְּרֶשֶׁת עֵלְמֵנוּ

י.ד. הוא עֵבֶב עֵמֹ לְשֶׁהָ אֶרְכָּה וְהַשְׁמִיעַ בְּאֶזְנוֹ שִׁיחַת מִסֵּר הַיּוֹדֶת חֲדָרִי בְּטוֹן. בִּינִי לְבִינִי הַתְּבַרֵּר כִּי לֹא הָיָה זֶה כְּמוֹבֵן הַחֶטָּא הָרָאוּשׁוֹן שֶׁנִּכְשֵׁל בּוֹ, וְכִי קָפָה שֶׁל חֶטָּאִים קוֹדְמִים כָּבֵר תְּלוּיָה לּוֹ לְאוֹתוֹ בַּעַל הַבֵּית מְאֻחֹרָיו, שֶׁכֵּן לֹא בִּבְת רֹאשׁ נֶהְפֵּךְ אָדָם מְאִיגָרָא רָמָא לְבִירָא עֲמִיקָתָא וְנוֹחַת לְדִיּוֹטָה כֹּה תַחְתּוֹנָה. וְשִׁיחָתוֹ שֶׁל רַבִּי זֹשְׁבֵּן לֹא הִיָּתָה לְרִיק. בְּלִבּוֹ שֶׁל הָאִישׁ נִפְתָּחוּ שַׁעְרֵי תְשׁוּבָה לְרוּחָה וְכָל מְלָה שִׁיַּצָּהָ מִפִּיו שֶׁל רַבִּי זֹשְׁבֵּן קִנְתָּה בְּקִרְבּוֹ שְׁבִיתָהּ וְחוֹלְלָה מִהֶפְכָּה לְטוֹבָה. עַד שֶׁנִּשְׁטַח רַבִּי זֹשְׁבֵּן אֶת הָעִיר הָיָה כָּבֵר אוֹתוֹ אָדָם בַּעַל תְּשׁוּבָה מְשֻׁלָּם וְכָל יָמָיו לֹא חָדַל לְבָרֵךְ אֶת רַבִּי זֹשְׁבֵּן אֲשֶׁר הִצִּילוֹ מִרְדַּת שַׁחַת וְהַעֲמִידוֹ עַל רַגְלָיו ('צִנְתָּרוֹת הַזֹּהֵב' ח"ב פֶּרֶק כד).

‘אֶכֶּן וְרָקִין מַעֲוִטִין הוּא’

פֶּעַם בְּגִשְׁת הַרְה"ק ה'אֶמְרִי חִיִּים' מוֹיִזְנִץ זִיע"א לְתַקִּיעַת שׁוֹפָר, שָׁח וְאָמַר: הִנֵּה הַבַּעַל תִּפְלָה נִגַּשׁ לְתֵבָה לומר 'הַנִּינִי הָעֵנִי מִמַּעַשׁ', וְאָמַר שֶׁם לְשׁוֹנוֹת כְּגוֹן 'כִּי חוֹטֵא וּפּוֹשֵׁעַ אֲנִי'. נִסָּה נָא לְגִשְׁת אֶתְּהָ אֵלָיו וְהִגֵּד לוֹ אוֹתוֹן הַלְשׁוֹנוֹת, מִה יִגִּיד עֲלֶיךָ, הֲאֵם לֹא יִכַּעַס עֲלֶיךָ?

וּפְרַשׁ לָפִי זֶה אֶת הַפְּסוּק בְּפֶרֶשֶׁת שִׁלַּח (בַּמִּדְבָּר יד ט) 'אֶךְ בָּה' אֶל תִּמְרָדוֹ, 'אֶךְ' רֹמְזוֹת לַעֲנֹה, 'אֶכֶּן וְרָקִין מַעֲוִטִין הוּא'. 'אֶךְ' אֲמָנָם צָרִיךְ לְהִיָּת בַּעֲנוּה, אֲבָל 'בָּה' אֶל תִּמְרָדוֹ' אֶל תִּשְׁתַּמְשׁוּ בַּעֲנוּה כְּדִי לְמַדּוֹ בּוֹ יִתְבָּרַךְ, שְׁלֹא יֹאמַר אָדָם: לִי מִתֵּר לְהִיָּת בְּחִבְרַת אֲנִישִׁי דְלֹא מַעַלִּי כִּי אֲנִי טוֹב מֵהֶם, וְכִדּוּמָה. וְעַל דֶּרֶךְ הַכְּתוּב 'כִּי הִלַּל רָשָׁע עַל תַּאֲוֹת נִפְשׁוֹ' כְּפִירוּשׁוֹ שֶׁל הַרְה"ק הַרְבֵּי ר' זֹשְׁבֵּן זִיע"א, שֶׁהָרָשָׁע חָפֵץ לְבַצֵּעַ תַּאֲוֹת נִפְשׁוֹ וְעַל כֵּן עוֹשֶׂה עֲצָמוֹ עֵנִי כְּהִלַּל כְּנ"ל.

(ספר ספיר ויהלום - להרב הגאון רבי מנחם מנדל פומרנץ שליט"א)

בְּרַגְלָיו קָרָא: עִם אֶרְצוֹת כְּזוֹ טָרָם שִׁמְעֵתִי מַעֲוִדִי! אֲנִי עוֹד אֶלְמַד אֶת הַפְּרָנֶס לְקַח בַּל יִשְׁכַּח עַל הָאוֹרַח הַבוֹר וְהַנְּבִיעַר שֶׁשָּׁגַר אֵלָיו הוּא עוֹד יִתֵּן אֶת הַדִּין עַל כָּף.

מִשֶּׁן רַבִּי זֹשְׁבֵּן בְּשִׁירוֹלוֹ שֶׁל הַמַּאֲרַח, וְאָמַר: הִרְגֵּנוּ נָא! יֵשׁ לִי גַם תְּרוּץ עַל הַקּוֹשִׁיָא אוֹלִי יִיטֵב הוּא בְּעֵינֵיכֶם. לְאַחַר שֶׁנָּח קַמְעָה מוֹזַעְפוֹ, נֹאוֹת הַמַּאֲרַח לְשִׁמְעַת אֶת הַתְּרוּץ שֶׁבִּפִּי הָאוֹרַח.

הַחֵל רַבִּי זֹשְׁבֵּן לְשַׁטַּח אֶת תְּרוּצוֹ: הִלַּל הַזָּקֵן הָיָה כִּידוּעַ עֵנִי גָדוֹל, כְּמוֹ שֶׁאֲמַרְנוּ בְּמִסְכַּת שִׁבְתָּ (לֹא), וְהִנֵּה יִשְׁנֵם אֲנָשִׁים אֲשֶׁר בְּדֶרֶךְ כָּלל אֵינָם עֹנִים כָּלל וְעָקָר, וְשׁוֹמְרִים עַל כְּבוֹדָם מִכָּל מִשְׁמֵר, אֲמָנָם בַּהֲגִיעֵם לִידֵי עֲבָרָה מוֹכֵנִים הֵם לְהַתְּבַחוֹת בְּתַכְלִית הַבּוֹי, לְהַשְׁפִּיל אֶת עֲצָמָם עַד עָפָר וְלִכְרוֹת אֶפִּילוֹ בְּרִית שְׁתַּפּוֹת עִם שְׁנֵי פוֹרְצִים נִכְרִיִּים כְּדִי לְפַצֵּחַ בְּצוּתָא אֶת קֶפֶת הַקֶּהֶל וְלִגְבֹּב אֶת תְּכּוֹלָתָה. הוּא שֶׁהַכְּתוּב אוֹמֵר 'כִּי הִלַּל רָשָׁע עַל תַּאֲוֹת נִפְשׁוֹ', בְּבוֹא לְמַלֵּא אֶת תַּאֲוֹתוֹ הַשְׁפָּלָה נֶהְפֵּךְ הָרָשָׁע לְהִיָּת עֲנוּתוֹ כְּהִלָּ!

אֶךְ שִׁמְעַת בַּעַל הַבֵּית אֶת ה'תְּרוּץ', מִיד נִשְׁתַּנּוּ פָּנָיו כְּכֹרוֹם. הוּא הָאִישׁ לְהִגִּישׁ מִים אַחֲרוֹנִים וּמִהֵר לְבָרֵךְ בְּרַכַּת הַמְּזוֹן. כֶּתֶם הַסְּעוּדָה, כְּאִשְׁר נִפְרַד רַבִּי זֹשְׁבֵּן וַיֵּצֵא לְלֶכֶת אֶל עֶבֶר בֵּית הַמִּדְרָשׁ, שֶׁם אָמַר הָיָה לָלוֹן עַל סִפְסָל בְּמִבְּוֶאֶה, יָצָא בַּעַל הַבֵּית חָרָשׁ בְּעִקְבוֹתָיו. בְּמִטּוֹתָא מִפֶּסֶם יְהוּדִי קְדוֹשׁ, לְחֹשׁ בַּעַל הַבֵּית עַל אֲזָנוֹ בַּחוּץ, מֵאֲחֹר וְנוֹכַחְתִּי לְדַעַת כִּי רוּחַ הַקֹּדֶשׁ מִדְּבָרַת מִתּוֹן גְּרוּנְכֶם, מִבְּטִיחַ אֲנִי בְּהוֹ צֶדֶק כִּי מִיד לְאַחַר הַשְּׁבִתָּה אֲשִׁיב אֶת הַגְּזֻלָּה לְמִקּוּמָהּ, פְּרוּטָה לֹא תַעֲדָר, רַק הוֹאִילוּ נָא בְּטוֹבְכֶם לְבִלְתִּי גְלוֹת אֶת הָרוֹז לְאִישׁ, יִשְׁאַר נָא הַסּוּד כְּמוֹס בְּחִבּוּיֹנְכֶם לְעַד וּלְנֶצַח נְצָחִים, וְכָל יוֹדַע חֲלִילָה כִּי יָדִי הִיָּתָה בְּמַעַל הַזֶּה!

אֶךְ רַבִּי זֹשְׁבֵּן לֹא הִנִּיחַ לְאִישׁ לְהַפְטֵר בְּמַחִי

עֲנוּתוֹת הַפְּסוּלָה שֶׁל הָרָשָׁע

רְבוֹת וּמִגּוֹנוֹת הָיוּ הַדְּרָכִים בְּהוֹן הַשְׁתַּמְשׁ הַרְה"ק רַבִּי זֹשְׁבֵּן מְאֻנִּיפּוֹלִי זִיע"א כְּדִי לְהַחֲזִיר יְהוּדִים, קְהִלִּים כִּיחִידִים, בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלֵמָה. אֵינְסוֹף אֲמַצְעִים עֲמָדוֹ לְרִשְׁתּוֹ לְשֵׁם כָּף, נִפְלָאִים וְנִעְלִים כָּל אֶחָד לְעַצְמוֹ, לֹא רָאִי זֶה כְּרָאִי זֶה. תוֹף כְּדִי גְלוֹתוֹ נִקְלַע פֶּעַם רַבִּי זֹשְׁבֵּן לְעִיר זֹרָה בְּעָרֵב שְׁבִתָּה, בְּאִין לוֹ גּוֹאֵל וּמוֹדַע אֲשֶׁר יִזְמִינוּ לְשִׁבְתָּ שְׁבִתָּה בְּמַעֲנוֹ. בְּדִלִית בְּרָרָה פִּנָּה אֶל פְּרָנֶס הַקֶּהֶלָה אֲשֶׁר אַחֲרָי הָיָה מִתְקַף תִּפְקִידוֹ עַל הַכִּנְסַת הָאוֹרָחִים הַנִּקְלָעִים לְעִיר, וְהִלָּה הַפִּנָּה אוֹתוֹ לְסַעַד עַל שִׁלְחָנוֹ שֶׁל אֶחָד מְבַעֲלֵי הַבָּתִּים דְּמִתָּא.

בְּמַהֲלָה סְעוּדַת הַשְּׁבִתָּה פִּנָּה הַמַּאֲרַח אֶל רַבִּי זֹשְׁבֵּן וּבִקְשׁוֹ כִּי יִכְבַּד אֶת הַשְּׁלַחֵן בְּאַמִּירַת דְּבַר תּוֹרָה כְּנֶהְגוּ. נִעֲנָה רַבִּי זֹשְׁבֵּן בְּשִׁפְלוּת רוּחוֹ הַנּוֹדַעַת וְאָמַר: יְהוּדִי פְּשׁוּט אֲנִכִּי וְאַמִּירַת דְּבַר תּוֹרָה הִיא לְמַעַלָּה מִמִּדְרָגָתִי. הַתְּקַצֵּף בַּעַל הַבֵּית וְקָרָא בְּזַעַף: חֲצַפְתּוֹ שֶׁל פְּרָנֶס! הַזֶּהר הוֹהֲרֵתִי אוֹתוֹ זֶה כְּמָה, לְבַל יִשְׁגֵּר אֵלִי אוֹרָחִים, כִּי אִם תִּלְמִידִי חֲכָמִים, וְהִנֵּה עֲמַד וְשָׁגַר אֵלִי עִם הָאֶרֶץ כְּגוֹן זֶה. שְׁלֵם יִשְׁלַם בַּעַד כָּף!

אֶל בְּחַמְתְּכֶם, נִסָּה רַבִּי זֹשְׁבֵּן לְהַרְגִיעַ אֶת בַּעַל הַבֵּית הַזֶּה, הַפְּרָנֶס אֵינּוּ אֲשֵׁם מְאוּמָה, וְאִם תִּרְצוּ דּוֹקָא, אוֹכַל לְהַשְׁמִיעַ לָכֶם דְּבַר תּוֹרָה עַל פְּסוּק בְּתַהֲלִים, שֶׁכֵּן נוֹהֵג אֲנִי לומר תַּהֲלִים כְּפֶעַם בְּפֶעַם. קִנְחַת הַמַּאֲרַח אֶת הַזֶּה מִמַּצְחוֹ, הַתְּנַשֵּׁם וְהַתְּנַשֵּׁף בְּכַבְדוֹת, וְהוֹאִיל לְהַטוֹת אֲזָנוֹ לְשִׁמְעַת אֶת דְּבַר הַתּוֹרָה שֶׁבִּפִּי הָאוֹרַח.

פִּתַּח רַבִּי זֹשְׁבֵּן בְּמִזְמוֹר י' בְּסִפְר תַּהֲלִים נֹאמַר 'כִּי הִלַּל רָשָׁע', וְהוּא פְּלֹא גָדוֹל, שֶׁהָרִי בְּגִמְרָא מִזְכֵּר 'הִלַּל' בְּתוֹר צִדִּיק גָּדוֹל וְנִשְׁגָּב. כְּשִׁמְעַת בַּעַל הַבֵּית אֶת ה'קוֹשִׁיָא' קֶפֶץ מִמְּקוֹמוֹ כְּנִשְׁוֹף נִחַשׁ, וְתוֹף שֶׁהוּא רוֹקַע

חִידוֹן אֶלְדָּנוֹת - נוֹשֵׂא פְּרָסִים אִיזָה פְּסוּק בְּפֶרֶשֶׁתֵנוּ מִתְחִיל וּמִסְתֵּים בְּאוֹתוֹן שְׁלוֹשׁ מִלִּים?

פֶּתֶרֶן הַחִידָה - פְּרֶשֶׁת וִיקָהָל:

פֶּתֶרֶן הַחִידָה וְכֵן שֵׁם הַזֹּכֶה, יִפּוֹרְסֵמוּ אִי"ה בְּגִלְיוֹנוֹת הַבָּאִים

ש. מֵהֶם שְׁנֵי הַפְּרִיטִים הַמְּרוּבָעִים בְּמִשְׁכַּן הַמּוֹזְכָרִים בְּפֶרֶשֶׁתֵנוּ?
ת. מִזְבֵּחַ הַזֹּהֵב (שְׁמוֹת לז כה), מִזְבֵּחַ הַנְּחוֹשֶׁת (לח א).

שֵׁם הַזֹּכֶה בְּסִידוֹר מִתִּיבַת מִנְחָה מַעֲרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהִדְרָא":

פְּרֶשֶׁת וִיקָהָל:

ה' עֲקִיבָא הוֹלְצָמֶן מִבֵּית שִׁמְשׁ.

עַל סִידוֹר מִתִּיבַת מִנְחָה מַעֲרִיב בְּהוֹצֵאת "עוֹז וְהִדְרָא".
אֶת הַפֶּתֶרֶנוֹת יֵשׁ לְשַׁלּוֹחַ אֵלָינוּ עַד לַיּוֹם שְׁנִי

לְמַסְפֵּר פֶּקֶס: 077-470-26-81

אוּ לְמִייל: magdenot@gmail.com

נָא לְכַתּוּב שֵׁם, כְּתוּבַת מְדִיקָה וְטִלְפוֹן.

בְּרֹאשׁ הַדֶּף לְצִיין "עוֹבֵר חִידוֹן לְנוֹעַר".

